

รายงานการวิจัย

ความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนากลุ่ม

วิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

**Expectations and Existing Condition of the Famers on Community
Enterprises Development in Bohin Subdistrict, Sikao District, Trang
Province.**

จันทร์ธา อึ้งเอ็ง

Jantra Uieng

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

งบประมาณเงินรายได้ประจำปี 2558

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตรัง ที่ได้สนับสนุนทุนการวิจัยงบรายได้ประจำปี 2558 ในครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่คอยให้คำปรึกษาและให้กำลังใจมาโดยตลอด และขอบคุณนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง ที่ช่วยทำให้งานวิจัยในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จไปด้วยดี คุณประโยชน์และคุณค่าของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ที่มีส่วนวางรากฐานชีวิตการศึกษาและการทำงานอย่างมีคุณภาพของผู้วิจัย

จันทร์ธา อู่เอ็ง
พฤษภาคม 2560

ความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อ
หิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง

จันทร์ธา อึ้งเอ็ง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เปรียบเทียบระดับความคาดหวังกับสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง 2) เปรียบเทียบความคาดหวังของเกษตรกรต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 1 ท่านและวิเคราะห์ความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test (One way ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง มีระดับความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) เกษตรกรที่มีรายได้แตกต่างกันมีความคาดหวังต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

Expectations and Existing Condition of the Famers on Community Enterprises Development in Bohin Subdistrict, Sikao District, Trang Province.

Jantra Uieng

Abstract

The objectives of this study were as followed 1) to compare level of the expectations and existing condition of the famers on community enterprises development in Bohin Subdistrict, Sikao District, Trang Province, and 2) to compare the expectations of the famers on community enterprises development in Bohin Subdistrict, Sikao District, Trang Province, according to their personal factors. The sample of this study was a group of 42's farmers who are members of community enterprises development in Bohin Subdistrict, Sikao District, Trang Province. The data were collected by using questionnaires, checked for validity by one person experts and analyzed reliability of their, the reliability of the questionnaires were .89. The data were analyzed by using statistical methods; including mean, standard deviation, t-test, F-test (One way ANOVA). The level of significance was set at 0.05. The results could be summarized as followed 1) level of expectations and existing condition on community enterprises development of the famers were difference with the statistical significance level of .05. 2) Difference in incomes of the farmers contributed to difference in expectations of famers on community enterprises development with the statistical significance level of .05.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	3
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
นิยามศัพท์	12
2 วิธีดำเนินการวิจัย	12
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	13
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	13
การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ	14
การเก็บรวบรวมข้อมูล	14
การวิเคราะห์ข้อมูล	15
ผลการวิจัย	28
3 สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย	28
สรุปผลการวิจัย	28
อภิปรายผลการวิจัย	29
4 ข้อเสนอแนะ	29
บรรณานุกรม	31
ภาคผนวก	33
ประวัติย่อของผู้วิจัย	42

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	15
2	สถานภาพและศักยภาพของชุมชน	17
3	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพความเป็นจริงของ เกษตรกรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	19
4	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคาดหวังของเกษตรกรใน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	21
5	ผลการเปรียบเทียบ ความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรที่ เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง	23
6	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวัง ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก วิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วน บุคคล	23
7	ผลการเปรียบเทียบเชิงซ้อนความคาดหวัง ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก วิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ที่มีรายได้แตกต่างกัน	24
8	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพความเป็นจริง ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก วิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วน บุคคล	24
9	ผลการเปรียบเทียบเชิงซ้อน สภาพความเป็นจริงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก วิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ที่มีอายุแตกต่างกัน	25
10	ปัญหาในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจ ชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง	26

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-9 และสิบเนื่องถึงแผนฯ 10 (พ.ศ.2554-2559) จัดเป็นแผนที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมโดยการดำเนินการดังกล่าวนี้ รัฐได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้และผลักดันให้บุคลากรพึ่งพาตนเอง โดยการนำทรัพยากรชุมชนที่เป็นความรู้ ภูมิปัญญา ทักษะวัฒนธรรม และทุนทางสังคมในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ชุมชนมีวิถีคิด ปรับวิถีคิดไปสู่การจัดการเชิงรุกที่สามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจ สร้างมูลค่าเพิ่มสอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันอย่างเหมาะสม เกิดการสร้างสรรค้งานภูมิปัญญาไทย และสิ่งที่มีคุณค่าต่อสังคมและพัฒนาเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้นำไปสู่การกินดีอยู่ดี โดยใช้แนวคิดตามหลักภูมิปัญญาชาวบ้านควบคู่กับหลักแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

สำหรับปัญหาในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนนั้น กรมการพัฒนาชุมชน (2549) และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2548 ก) ระบุว่ามีความประเด็น ได้แก่ การขาดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนแน่นอนในการทำงานแบบเครือข่ายวิสาหกิจ ความไม่เท่าเทียมกันของสมาชิก ขาดทรัพยากรในด้านเงินทุนสนับสนุนการทำงาน ข้อมูลข่าวสารไม่ตรงกับความจริง หรือไม่ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งอาจทำให้เกิดการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ผิดพลาดไปด้วย ทั้งนี้ปัญหาในด้านการผลิตสินค้าในชุมชนนั้นพบว่า มีข้อจำกัดหลายประการประกอบด้วย สินค้าหรือผลิตภัณฑ์จากธุรกิจอุตสาหกรรมชนบทมีตลาดที่แคบ ไม่สามารถเข้าถึงตลาดในวงกว้างได้ ซึ่งสินค้าถูกตีตลาดจากสินค้าในระบบอุตสาหกรรมโรงงาน มักเป็นสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีการผลิต หรือใช้ตราสินค้าจากต่างประเทศ อันเป็นผลมาจากอิทธิพลการโฆษณา หรือค่านิยมสินค้าต่างประเทศ ประชาชนในชนบทยังขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ตลอดจนบรรจุกิจกรรมให้สอดคล้องกับรสนิยมของท้องตลาด อีกทั้งยังขาดความรู้ในเรื่องของเทคนิควิชาการที่จะผลิตสินค้าให้มีคุณภาพสม่ำเสมอมีมาตรฐานถูกสุขอนามัย รวมทั้งการปรับปรุงกิจการให้มีประสิทธิภาพนอกจากนี้ ยังพบปัญหาในเรื่องของการขาดทักษะกระบวนการในด้านการจัดการเชิงธุรกิจ และทักษะความเป็นผู้ประกอบการ

เมื่อพิจารณาถึงแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ปานทิพย์ เปลียน โม่พี (2548) ได้ระบุว่า การดำเนินการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนั้น สามารถดำเนินการโดยเน้นให้สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของธุรกิจ เน้นการเชื่อมโยงกลุ่มผลิตในชนบทเข้ากับแหล่งตลาดและธุรกิจสมัยใหม่ เน้นให้กลุ่มมีความสามารถในการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ และเน้นการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน

ภาครัฐและเอกชนแล้วนั้น สิ่งที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ คือ การเตรียมความพร้อมทั้งในด้านทักษะการผลิตและการบริหารจัดการ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาด การส่งเสริมด้านการตลาด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการส่งเสริมการขายและขยายตลาดผลิตภัณฑ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมวิสาหกิจชุมชน และผลิตภัณฑ์หัตถกรรม และการสนับสนุนในด้านเงินทุน เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการส่งเสริมอาชีพต่อไป

สำหรับพื้นที่ศึกษา คือ ตำบลบ่อหิน ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป มีลักษณะทั้งที่ราบและที่ดอนค่อนข้างสูง และเป็นชายทะเล พื้นที่ทางตอนเหนือจะเป็นที่ราบค่อนข้างสูง ส่วนพื้นที่ทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบมีภูเขาทิศตะวันตกเป็นเทือกเขาบางส่วน และติดกับชายทะเล ส่วนทิศใต้เป็นพื้นที่ราบ ลักษณะภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุมฤดูร้อน มี 2 ฤดู คือฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือน เมษายน และ ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน ธันวาคม ประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,725 คน อาชีพหลักของประชาชนในตำบลบ่อหิน ได้แก่ ทำประมงชายฝั่ง ทำสวนยางพารา และทำสวนปาล์มและจัดว่าเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ โดยมีการรวมกลุ่มในการผลิตทางการเกษตรและการประมงที่สำคัญๆ หลายกลุ่มในลักษณะของวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้แม้ว่าเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าวจะมีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ ตามสภาพการผลิตสินค้าเกษตรและประมงตามความถนัดและตามสภาพทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในชุมชน อย่างไรก็ตาม จากรายงาน ข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตรัง ปี 2555 พบว่ากิจกรรมแต่ละวิสาหกิจชุมชน มีปัญหาในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม เช่น วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดการเตรียมแผนโครงการที่ชัดเจน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้มาตรฐาน วัตถุดิบในท้องถิ่นมีไม่เพียงพอต่อการนำมาผลิตสินค้า และ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องขาดการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ทำให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่สามารถนำศักยภาพของกลุ่มมาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่เกื้อกูลต่อสมาชิกและชุมชนได้มากนัก ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ทั้งในประเด็นการพัฒนาเครือข่ายการผลิต การพัฒนาเครือข่ายการตลาด การบริหารจัดการเพื่อการเชื่อมโยงระหว่างภายใต้การนำทรัพยากรในท้องถิ่น และทรัพยากรการผลิตที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในลักษณะของการเกื้อกูลกันของกลุ่มอาชีพต่างๆ การศึกษาถึงความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรที่มีต่อวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ศึกษา จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและน่าสนใจ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวังของวิสาหกิจชุมชน

1.1 ความหมายของความคาดหวัง

1.2 ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวังของวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวังของวิสาหกิจชุมชน

ในส่วนนี้ ประกอบด้วย ความหมายของความคาดหวังและความหมายของวิสาหกิจชุมชน

1.1 ความหมายของความคาดหวัง

ความคาดหวังเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลมีชีวิตชีวา มีแรงผลักดันและจงใจให้เกิดพฤติกรรม เนื่องจากความคาดหวังเป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะให้สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นกับตนเองหรือคนรอบข้างในอนาคต (เจตต์ ดวงสงค์, มปป.) ซึ่งตามแนวคิดของ Victor Vroom (1970) เจ้าของทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) กล่าวถึงความหมายของความคาดหวัง หรือ Expectation ว่าเป็นความต้องการหรือการรับรู้ถึงความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จในเป้าหมาย โดยอาจเป็นความคาดหวัง/ความต้องการในเรื่องทั่วไป (General Expectancies) หรืออาจเป็นความคาดหวัง/ความต้องการเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Specific Expectancies) (สุริย์ กาญจนวงศ์, 2542)เช่นเดียวกับแนวคิดของ พิสิฐ มหามงคล (2546) ที่กล่าวถึงความคาดหวังในแนวทางการศึกษาทางจิตวิทยา ว่าหมายรวมถึงความรู้สึก ความต้องการ แรงจูงใจ ความเชื่อ ทักษะคิดและค่านิยม ที่จะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลเกิดพฤติกรรมตามทิศทางที่ตั้งเป้าหมายไว้ นอกจากนี้จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคาดหวังทางการศึกษา พบว่างานวิจัยต่างๆ ได้ให้ความหมายของความคาดหวัง เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ เป็นความคิดเห็นความรู้สึก การรับรู้ การตีความ การมุ่งหวัง การคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ที่ปรารถนาให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะนำไปสู่การแสดงท่าทีหรือการปฏิบัติตามแนวทางที่จะทำให้สิ่งที่ต้องการนั้นเกิดขึ้นจริง (พิกุล ทรัพย์โชค, 2550)

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความต้องการ ความรู้สึก การรับรู้ การคาดการณ์ ถึงสิ่งที่บุคคลปรารถนาจะเป็นหรือจะได้มาในอนาคต

ปัจจัยที่สนับสนุนต่อความคาดหวัง

สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนต่อความคาดหวังนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนต่อความคาดหวังไว้ ดังนี้

ศรีนิคย์ บุญทอง (2531) กล่าวว่า การที่บุคคลจะกำหนดความคาดหวังของตนนั้นจะต้องประเมินความเป็นไปได้ด้วย ทั้งนี้เพราะความคาดหวังเป็นความรู้สึกนึกคิดและคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสิ่งอื่นๆ อาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ความรู้สึกนึกคิดหรือคาดการณ์นั้นๆ จะมีลักษณะเป็นการประเมินค่าโดยมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัดการคาดการณ์ของแต่ละบุคคล แม้จะเป็นการให้ต่อสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมชนิดเดียวกันก็อาจจะแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้นๆ

Vroom (1970 อ้างใน เพชรี หลาภ, 2538) กล่าวว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อความคาดหวังของบุคคลนั้น ขึ้นกับตัวแปร 4 ตัว คือ ผลตอบแทนที่จะได้รับนั้นเหมาะสมกับบทบาทที่ครอบครองอยู่เพียงใด ความพอใจหรือไม่พอใจต่อผลตอบแทนที่จะได้รับ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นแล้ว เชื่อว่า จะต้องเป็นผู้ได้รับผลอันเนื่องมาจากผลตอบแทนอันนั้น และการมีโอกาที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวังหรือได้รับล่วงหน้า ทั้งนี้ความพอใจต่อสิ่งเหล่านี้จะเพิ่มขึ้นหากเขาได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้น จะลดลงหากเขาได้รับผลตอบแทนลดลง แต่ถ้าหากบุคคลใดไม่สนใจต่อค่าตอบแทนต่างๆ ความสัมพันธ์ทั้งหมดนี้จะหายไป และถ้าบุคคลไม่พอใจต่อผลตอบแทนที่ได้ ความสัมพันธ์จะเป็นไปในทางตรงข้าม

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อความคาดหวังนั้น ประกอบด้วย ภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ การศึกษา การฝึกอบรม ทักษะ อายุ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้นๆ ซึ่งในขณะเดียวกันสิ่งแวดล้อมของงาน เช่น ลักษณะของผู้นำ ระบบการจ่ายค่าตอบแทน ล้วนแต่มีผลต่อความคาดหวังของบุคคลด้วย นอกจากนี้ ผลตอบแทนที่จะได้รับ ความพอใจหรือไม่พอใจต่อผลตอบแทนที่จะได้รับ การเป็นผู้ได้รับผลตอบแทนที่มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นแล้ว และการที่มีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวังหรือได้รับล่วงหน้า

1.2 ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

สำหรับความหมายของวิสาหกิจชุมชนนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนไว้ ดังนี้

กรมส่งเสริมการเกษตร (2548) ระบุว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง ตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจรากหญ้า ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงในการผลิต การบริโภค การออม การลงทุน ทำให้มีกำลังในการซื้อ

สิ่งที่ตนเองผลิตไม่ได้ และจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต ซึ่งก็คือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและบริการต่างๆ ทำให้เศรษฐกิจมหภาคสามารถขับเคลื่อนไปได้โดยฐานของผู้คนกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศในชุมชนชนบท และส่วนหนึ่งในชุมชนเมืองที่มีขีดความสามารถในการบริโภค ทำให้เกิดการหมุนเวียนของทุน

กรมการพัฒนาชุมชน (2549) กล่าวว่า เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน คือ การกระจุกตัวของธุรกิจต่างๆ ที่มีการติดต่อระหว่างกัน ครอบคลุมทั้งผู้ป้อนวัตถุดิบ ผู้ผลิต ผู้ให้บริการ และองค์กรหรือสถาบัน โดยทุกฝ่ายมีการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์การพัฒนาร่วมกัน โดยมีอุปสงค์เป็นตัวนำ และร่วมมือกันในการพัฒนาปัจจัยร่วม เช่น ข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาบุคลากร และส่งเสริมการเปิดกว้างในการแข่งขัน (ไม่ใช่การรวมตัวกันเพื่อผูกขาดทางการค้า) ที่สำคัญที่สุดจุดมุ่งหมายหลักของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน คือ เพื่อมุ่งยกระดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ ซึ่งจะทำให้ธุรกิจสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคง

สรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมของชุมชน เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรืออื่นๆ ซึ่งรวมถึงกระบวนการคิด ครอบคลุมทั้งผู้ป้อนวัตถุดิบ ผู้ผลิต ผู้ให้บริการและองค์กรหรือสถาบัน โดยทุกฝ่ายมีการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์การพัฒนาร่วมกัน โดยภูมิปัญญาขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชนที่สำคัญที่สุด จุดมุ่งหมายหลักของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน คือ เพื่อมุ่งยกระดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ ซึ่งจะทำให้ธุรกิจสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคง

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน

ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนนั้น ได้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกล่าวไว้ ดังนี้

กรมส่งเสริมการเกษตร (2548) กล่าวว่า การที่กิจการวิสาหกิจชุมชนจะประสบความสำเร็จได้นั้น ควรมุ่งเน้นกิจกรรมที่เกิดจากฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาในชุมชน โดยมีการผลิตขึ้นพื้นฐานให้พอเพียงกับการต้องการของคนในชุมชน เพื่อมุ่งให้เกิดการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้และมีความสามารถในการจัดการหนี้สินได้ แต่จะต้องมีความสอดคล้องกับแผนของชุมชน และมีความรับผิดชอบต่อผู้เกี่ยวข้องและการพึ่งพาตนเองและเพื่อประโยชน์สุขของชุมชน

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2548 ข) ได้สรุปว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นกระบวนการหรือแนวทางที่หลายชุมชนค้นพบว่า สามารถใช้เป็นเครื่องมือสร้าง “ระบบการพึ่งพาตนเอง” ให้เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจของชุมชนมีความสอดคล้องกับปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งการประกอบวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จนั้น ควรอยู่ภายใต้หลักการสร้างผลผลิต โดยใช้วัตถุดิบ

ทรัพยากร และภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนก่อให้เกิดการพัฒนาาระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของคนในชุมชนมุ่งประโยชน์ทางสังคมแก่ชุมชนมากกว่าการแสวงหากำไรสูงสุดมุ่งต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบการมีสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชนมุ่งต่อการสร้างระบบนิเวศน์ของสังคมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมุ่งต่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชนเป็นการประกอบการร่วมกันของคนในชุมชน

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2547) ระบุว่า ลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชนนั้น จะต้องมียอดผู้ประกอบการอย่างน้อย 7 ประการ ซึ่งประกอบด้วย การที่ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ ผลผลิตที่ได้มาจากกระบวนการในชุมชน โดยใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุนแรงงานในชุมชนเป็นหลัก มีการริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล มีการดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ มีการเรียนรู้อย่างเป็นหัวใจ และมีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 9 ประเด็น คือ เป็นการประกอบการร่วมกันของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่เกิดจากฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาในชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาาระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของคนในชุมชนโดยมีการผลิตขั้นพื้นฐานให้พอเพียงกับการต้องการของคนในชุมชน เพื่อมุ่งให้เกิดการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้และมีความสามารถในการจัดการหนี้สินได้ มุ่งประโยชน์ทางสังคมแก่ชุมชนมากกว่าการแสวงหากำไรสูงสุด มุ่งต่อการสร้างระบบนิเวศน์ของสังคมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่จะต้องมีความสอดคล้องกับแผนของชุมชน และมีวัตถุประสงค์ เพื่อการพึ่งพาตนเองและเพื่อประโยชน์สุขของชุมชน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รุ่งสว่าง จงเกษกรณ์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังของเกษตรกรในการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกับเกษตรกร จำนวน 307 คน ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความคาดหวังในการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านทุนดำเนินการ และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คือการกู้ยืมเงินมาลงทุน ซึ่งทำให้มีเงินมาลงทุนหมุนเวียน มีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินฝากเก็บออมและมีความต้องการเงินทุนประกอบอาชีพเพิ่มเติมเพื่อขยายกิจการต่อไป ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจ คือ การที่เกษตรกรมีอายุมากซึ่งมักคิดว่าตนเองเหลือระยะเวลาการทำงานน้อย

จึงไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในองค์กรมากนัก ปัญหาที่พบ คือ เกษตรกรขาดความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีอายุ วุฒิการศึกษาและรายได้ แตกต่างกัน มีความคาดหวังในการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแตกต่างกันข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้ คือ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรสนับสนุนทุนดำเนินการและงบประมาณเป็นเงินยืมหรือเงินปลอดดอกเบี้ย ควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีความชำนาญด้านการออกแบบพัฒนารูปแบบสินค้าและบรรจุภัณฑ์มาฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกควรหาตลาดจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น และควรจัดหาเครื่องจักรและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการผลิตเพื่อประหยัดแรงงาน

น้ำฝน เจนสมบุญ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของเกษตรกรในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษาตำบลแม่่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากเกษตรกร จำนวน 400 ราย ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน คือ เกษตรกรส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน คือ เกษตรกรส่วนมากไม่สามารถแปรรูปผลผลิต การจำหน่ายผลผลิตที่แปรรูปส่วนมากขายได้น้อย เกษตรกรส่วนมากไม่เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น และเกษตรกรส่วนมากไม่ได้รับการส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐและหน่วยงานที่เข้ามาช่วยส่งเสริมอาชีพ ปัญหาที่พบ คือ เกษตรกรมักถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ทำให้ได้ราคาไม่สูงเมื่อเทียบกับผลผลิตที่มีคุณภาพ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การรวมกลุ่มธุรกิจชุมชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ควรมีองค์กรรองรับในการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรให้เป็นมาตรฐานและเป็นตัวอย่างแก่ชุมชนอื่นต่อไป

วงศ์พรหม พรหมวงศ์ (2544) ศึกษาเศรษฐกิจชุมชนตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือทำการเกษตร อาชีพรอง ได้แก่ การรับจ้างอุตสาหกรรมในครัวเรือน แต่ผลผลิตยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก ราคาต่ำ ประชาชนในหมู่บ้านยังไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควร ก่อให้เกิดปัญหาด้านการผลิต การตลาด รายได้และการมีงานทำ ปัญหาในเรื่องของผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางทำให้ถูกเอารัดเอาเปรียบทางด้านราคา อีกทั้งปัญหาเรื่องการขาดแคลนเงินทุนในการหมุนเวียนเพื่อดำเนินงาน ทำให้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาผลิตภัณฑ์

มนรัตน์ สารภาพ (2552) ศึกษาความคาดหวังของเกษตรกรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ปลูกข้าวโพดหวานตำบลหนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรีพบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดปลูกข้าวโพดหวานเป็นอาชีพหลัก รายได้ทั้งหมดต่อครัวเรือนเฉลี่ย 485,477.8 บาทต่อปี ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดหวานเฉลี่ย 7 ปี พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์ไฮบริด 3 และพันธุ์ A 75 ปลูกปีละ 3-4 ฤดูปลูก ระยะเวลาปลูก-เก็บเกี่ยวประมาณ 68-75 วัน โรคที่พบมากที่สุด คือ โรคราน้ำค้าง แมลงศัตรูที่พบมากที่สุด คือ หนอนเจาะฝักในระยะข้าวโพดเริ่มออกดอก แรงงานที่ใช้ใน

การปลูกและเก็บเกี่ยวเป็นการเอาแรงระหว่างสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ ต้นทุนผันแปรต่อไร่ประมาณ 4,520-5,020 บาท ขณะที่กำไรที่หักค่าใช้จ่ายต่อไร่ประมาณ 1,980-2,730 บาท การจำหน่ายผลผลิตที่เป็นข้าวโพดฝักสดตามราคาประกัน ประมาณกิโลกรัมละ 4.00-4.50 บาทโดยเป็นฝักมาตรฐานจำนวน 3 ฝักต่อ 1 กิโลกรัมประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการผลิตข้าวโพดหวานในรูปแบบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่เกษตรกรระบุ ประกอบด้วยความร่วมมือกันวางแผนในการจัดหาปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิต การเพิ่มอำนาจในการต่อรอง และการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่เกษตรกรทุกคนต้องการมากที่สุดมี 2 ประเด็น คือ การสนับสนุนคำแนะนำทางวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการรวมกลุ่มกันเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต ผลการทดสอบสมมติฐาน ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่เป็นภูมิหลังบางประการในการคัดเลือกเกษตรกรสำหรับโครงการนำร่องในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกข้าวโพดหวาน ประกอบด้วย อายุของเกษตรกรสถานภาพการเป็นผู้นำ และการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะในชุมชนของเกษตรกร

วารภรณ์ เอ็งประยูร (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์: กรณีศึกษากลุ่มคุกกี้ทานตะวันแม่บ้านxonน้อย ตำบลxonน้อย อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลกับสมาชิกกลุ่มแม่บ้านxonน้อย หมู่ที่ 2 ตำบลxonน้อย อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 52 คน ผลการศึกษาในประเด็นของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนั้น พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อความสำเร็จในการดำเนินงานผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ คุณสมบัติผู้นำ ความซื่อสัตย์ของผู้นำกลุ่ม การเข้าใจในวัตถุประสงค์ ความซื่อสัตย์ของสมาชิกกลุ่ม ความเป็นหนึ่งเดียวกันในกลุ่ม การที่กลุ่มได้รับคัดเลือกเป็นผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ การได้รับรางวัลของกลุ่ม กิจกรรมของกลุ่ม ผลผลิตของกลุ่ม และการใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการผลิต ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ การมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ การสนับสนุนของกลุ่มและความยืดหยุ่นทั่วไปของกลุ่ม ปัญหาที่พบ คือ การขาดแคลนแรงงานในบางครั้ง การขาดความร่วมมือจากสมาชิก การเกิดความขัดแย้งในกลุ่ม สมาชิกขาดความสามัคคี การขาดความรู้ด้านบัญชี การตลาด และการให้เอกชนช่วยสนับสนุน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้จากภาคเกษตร การประเมินผลงานของกลุ่ม โครงสร้างของกลุ่ม การลดความเสี่ยงภัย และความเป็นหนึ่งเดียวกันในกลุ่ม เป็นปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ควรเน้นให้สมาชิกกลุ่มเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพและชนิดของผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย ควรมีการพัฒนาความเป็นผู้นำและสร้างทรัพยากรบุคคลที่เป็นตัวอย่างที่ดี ควรมีการศึกษาดูงานกับหน่วยงานเอกชนให้กับกลุ่ม และควรมีการ

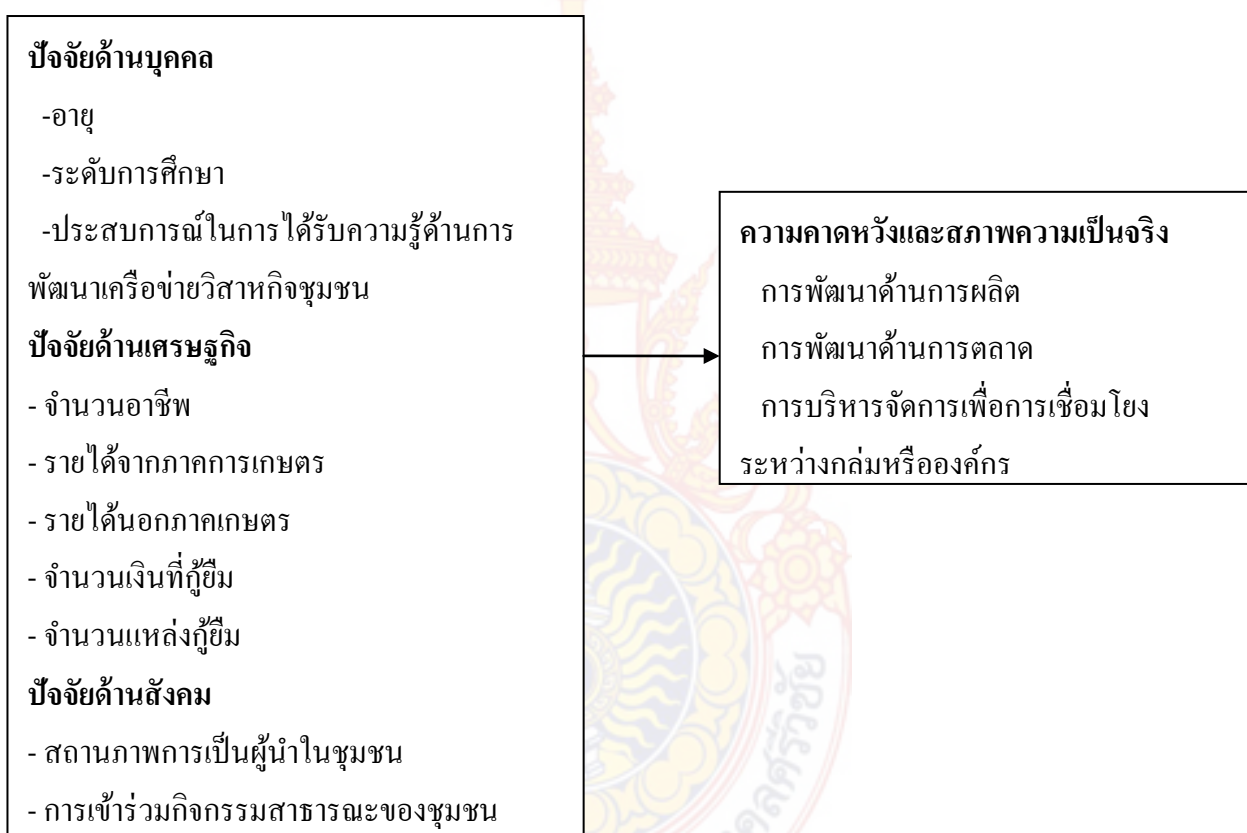
สนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

เจนณรงค์ เทียนสว่าง (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทแม่บ้านเกษตรกรในการพัฒนาธุรกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งแสม ตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลกับแม่บ้านเกษตรกรที่ประกอบอาชีพการทอผ้าทั้งที่เป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งแสม หมู่ที่ 9 ตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 47 คน ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อการพัฒนาธุรกิจชุมชน คือ การได้รับคำแนะนำในเรื่องความรู้ด้านการเกษตร ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาธุรกิจชุมชน คือ การขาดอำนาจต่อรองราคาในการซื้อวัตถุดิบ ขาดความรู้ และไม่เห็นความสำคัญในการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการประกอบอาชีพทอผ้า นอกจากนี้ ปัญหาในการพัฒนาธุรกิจชุมชน คือ การขาดอำนาจการต่อรองราคาซื้อวัตถุดิบ วัตถุดิบมีราคาแพง ไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่าย และขาดการรับรู้ข่าวสารใหม่ๆ ในการพัฒนาธุรกิจทอผ้าภาคเอกชน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แม่บ้านเกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสาร เข้าร่วมฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และเข้าร่วมประชุมในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจทอผ้าที่มีมากกว่ามีแนวโน้มที่จะยอมรับการพัฒนาธุรกิจชุมชนทั้งในด้านการผลิต การตลาด และการเงินที่มากกว่า ขณะที่แม่บ้านเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในชุมชนมากกว่ามีแนวโน้มที่จะยอมรับการพัฒนาธุรกิจชุมชนในด้านการตลาดและการเงินมากกว่า นอกจากนี้ แม่บ้านเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะยอมรับการพัฒนาด้านการผลิตและการเงินที่มากกว่าเช่นกัน ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ควรจัดฝึกอบรมความรู้ ศึกษาดูงานและการประชุมในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจทอผ้า ควรผลักดันให้แม่บ้านเกษตรกรมีการรวมกลุ่มภายในชุมชนผลิตเส้นไหมขึ้นมาเอง ควรจัดหาช่องทางแหล่งจำหน่าย ควรให้ความรู้เรื่องการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การจัดเกรดผ้าที่ทอ และการทำภาษาะบรรจุผ้าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าเพื่อการจำหน่าย ควรมีการให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติจริงในการทำบัญชีรายรับและรายจ่าย และการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการประกอบอาชีพทอผ้าและครัวเรือน

น้ำฝน เจนสมบุญ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของเกษตรกรในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษาตำบลแม่ทะ อำเภอเขียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากเกษตรกร จำนวน 400 ราย ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน คือ เกษตรกรส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน คือ เกษตรกรส่วนมากไม่สามารถแปรรูปผลผลิต การจำหน่ายผลผลิตที่แปรรูปส่วนมากขายได้น้อย เกษตรกรส่วนมากไม่เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น และ

เกษตรกรส่วนมากไม่ได้รับการส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐและหน่วยงานที่เข้ามาช่วยส่งเสริมอาชีพ ปัญหาที่พบ คือ เกษตรกรมักถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ทำให้ได้ราคาไม่สูงเมื่อเทียบกับผลผลิตที่มีคุณภาพ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การรวมกลุ่มธุรกิจชุมชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการของเกษตรกรในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ควรมีองค์กรรองรับในการดำเนินธุรกิจของเกษตรกรให้เป็นมาตรฐานและเป็นตัวอย่างแก่ชุมชนอื่นต่อไป

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของเกษตรกรต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ขอบเขตเชิงพื้นที่

กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา ที่ลงทะเบียน ณ สำนักงานเกษตรอำเภอสิเกา (ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรอำเภอสิเกา 28 มีนาคม 2557)

ขอบเขตเชิงประชากร

วิสาหกิจชุมชนตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง จำนวน 11 กลุ่มได้แก่กลุ่มปลาเค็ม กางมุ้งสิเกา กลุ่มเกษตรบ้านใหม่ กลุ่มผลิตภัณฑ์เตยปาหนัน กลุ่มปรับปรุงสวนยางพาราบ้านใหม่ กลุ่มเลี้ยงปลากระชังบ้านพรูจูด กลุ่มเกษตรบ้านหัวหิน กลุ่มไร่ออกก๊าวหน้าภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย กลุ่มฟื้นฟูและพัฒนาเชิงอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านบ้านโต๊ะบัน กลุ่มพัฒนาสวนสงเคราะห์บ้านคูหุน กลุ่มร้านค้าชุมชนบ้านโต๊ะบัน และกลุ่มเพื่อผลผลิตการเกษตรบ้านคูหุน

ขอบเขตเชิงเนื้อหา

ตัวแปรต้น ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม

ตัวแปรตาม ความคาดหวังและสภาพความเป็นจริง ปัญหาและอุปสรรค

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาต้นแบบวิสาหกิจชุมชนของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นๆที่มีลักษณะใกล้เคียง
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต

นิยามศัพท์

เกษตรกร หมายถึง สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา ที่ลงทะเบียน ณ สำนักงานเกษตรอำเภอสิเกา

ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ของเกษตรกร ต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

สภาพความเป็นจริง หมายถึง เป็นสภาพของสิ่งตามที่มีอยู่จริง ของเกษตรกร ต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เรื่องความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนา กลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรังศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรังและศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

โดยการวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. ผลการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ได้แก่ กลุ่มปลาเค็มทางมุ้งสิเกา กลุ่มเกษตรบ้านใหม่ กลุ่มผลิตภัณฑ์เตยปาดนั้น และกลุ่มเลี้ยงปลากระชังบ้านพรุจูด จำนวน 42 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น เพื่อ ความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

โดยมีส่วนประกอบที่สามารถแบ่งได้ 3 ส่วน ดังนี้
 ตอนที่ 1 สภาพภูมิหลังบางประการของเกษตรกร
 ตอนที่ 2 สถานภาพและศักยภาพของชุมชน
 ตอนที่ 3 ความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
 โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 อันดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบตรงกับความคิดเห็นในระดับใดระดับหนึ่ง การให้คะแนนถือเกณฑ์ ดังนี้

เห็นด้วยกับข้อความในระดับมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความในระดับมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความในระดับปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
เห็นด้วยกับข้อความในระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

3.การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

การนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบ (pre-test) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ทำการศึกษาจำนวน 30 หน่วยตัวอย่าง มาตรวจให้คะแนน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	คือ ค่าความเที่ยง
	n	คือ จำนวนข้อ
	S_i^2	คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_x^2	คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8952 และผลจากการทดลองใช้จากแบบสอบถามทั้งหมด 20 ข้อ สามารถใช้ได้ทั้ง 20 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยแจกแบบสอบถามให้กับเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 เมษายน – 31 กรกฎาคม 2558

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

5.1.1 การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร และระดับความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

5.1.2 การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน

5.1.2.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค

5.1.2.2 สถิติที่ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ได้แก่

- การทดสอบที (t – test) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม

- การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance : ANOVA) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งแบ่งออกตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป

- การเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ในกรณีที่มีการวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญทางสถิติใช้วิธีของ LSD

6. ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา ความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อกาพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีกา จังหวัดตรัง จำนวน 42 คน โดยผู้วิจัยได้นำมาศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยมีผลการศึกษาและวิเคราะห์ผลการศึกษาสรุปได้ดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ประธานกลุ่ม	4	9.52
กรรมการ	5	11.9
สมาชิกทั่วไป	33	78.58
อายุ		
31 - 40 ปี	12	28.57
41 - 50 ปี	13	30.95
51 - 60 ปี	17	40.48
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	26	61.90
มัธยมศึกษา	7	16.67
ปริญญาตรี	9	21.43
อาชีพหลัก		
ประมง	27	64.29
ทำสวน	10	23.81
ค้าขาย	3	7.14
รับจ้าง	2	4.76
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 8000	23	54.76
8000 - 15000	16	38.10
15000 ขึ้นไป	3	7.14

	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งกู้ยืมการใช้ชื่อของครัวเรือน		
ไม่ได้กู้	27	64.29
ช.ก.ส.	8	19.04
แหล่งเงินนอกระบบ	7	16.67
จำนวนกิจกรรมกลุ่มที่ท่านเข้าร่วมในแต่ละปี		
1กลุ่ม	37	88.10
2กลุ่ม	4	9.52
3กลุ่ม	1	2.38

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีตำแหน่งเป็นสมาชิกทั่วไปมากที่สุด 33 คน คิดเป็น 78.58 รองลงมาเป็นกรรมการ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 และเป็นประธานกลุ่ม 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 51 – 60 ปี 17 คน คิดเป็นร้อยละ 40.48 รองลงมา มีอายุ 41 – 50 ปี 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.95 และ 31 - 40 ปี 12 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา 26 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 ระดับปริญญาตรี 9 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 และ มัธยมศึกษาคน 7 คน 16.67

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพหลัก ทำการประมง 27 คน คิดเป็นร้อยละ 64.29 ทำสวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 ค้าขาย 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 และรับจ้าง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 8000 บาทต่อเดือน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 54.76 มีรายได้ 8001 - 15000 บาทต่อเดือน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 และ มีรายได้มากกว่า 15000 บาทต่อเดือน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้กู้ยืมเงิน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 64.29 กู้เงินจากธนาคาร การเกษตรและสหกรณ์ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 19.04 และกู้เงินจากแหล่งเงินนอกระบบ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจเพียงกลุ่มเดียว 37 คน คิดเป็นร้อยละ 88.10 เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ 2 กลุ่ม 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52 และ เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ 3 กลุ่ม 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38

ตารางที่ 2 สถานภาพและศักยภาพของชุมชน

	จำนวน	ร้อยละ
หากท่านมีปัญหา ท่านปรึกษาใคร		
เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ	2	4.76
ผู้นำชุมชน	22	52.38
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน	24	57.14
สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจเดียวกัน	1	2.38
แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการประกอบวิสาหกิจชุมชน		
ทุนของตนเอง	20	47.62
กู้ยืม	7	16.67
ภาครัฐ	17	40.48
วิสาหกิจชุมชนของท่านเข้าร่วมกลุ่มเครือข่าย		
วิสาหกิจชุมชนหรือไม่		
เข้าร่วม	10	23.8
ไม่เข้าร่วม	32	76.2
ท่านทราบหรือไม่ว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มเครือข่าย		
วิสาหกิจชุมชนมีประโยชน์อย่างไร		
ได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต	7	16.67
สามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	20	47.62
สามารถแสวงหาตลาดเพิ่มเติม	17	40.48
สามารถต่อรองราคาได้	14	33.33
ได้รับการสนับสนุนในด้านเงินทุน	20	47.62
ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ	13	30.95
สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของธุรกิจ	7	16.67
สามารถเชื่อมโยงกลุ่มผลิตในชนบทเข้ากับแหล่งตลาดและธุรกิจสมัยใหม่	9	21.43

จากตารางที่ 2 พบว่า เมื่อสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจมีปัญหาจะปรึกษา หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน มากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือปรึกษาผู้นำชุมชนจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 52.38

แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการประกอบวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ใช้ทุนของตนเองจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมาเป็นแหล่งทุนของรัฐ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 40.48

วิสาหกิจชุมชนที่เกษตรกรเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำนวน 32 คนคิดเป็นร้อยละ 76.20

เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ด้านความสามารถในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และการได้รับการสนับสนุนในด้านเงินทุนมากที่สุด 20 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมา คือด้านความสามารถต่อรองราคาได้ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.95

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพความเป็นจริงของเกษตรกรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. การวางแผนการผลิต			
1.1 ท่านมีความต้องการการจัดหาพื้นที่	2.86	1.07	ปานกลาง
1.2 ท่านมีความต้องการการจัดหาสมาชิกเพิ่ม	3.29	1.09	ปานกลาง
1.3 ท่านมีความต้องการการจัดหาเทคโนโลยีการผลิต	3.17	1.17	ปานกลาง
1.4 ท่านมีความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์	3.05	1.03	ปานกลาง
1.5 ท่านมีความต้องการการขอการสนับสนุนจากภาครัฐ	2.74	0.91	ปานกลาง
2. การจัดหาปัจจัยการผลิต			
2.1 ท่านมีความต้องการในการจัดหาวัตถุดิบในการผลิต	3.19	0.86	ปานกลาง
2.2 ท่านมีความต้องการในการจัดหาแหล่งความรู้เพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้แก่สมาชิก เช่น ศึกษาดูงานนอกสถานที่ เสวนาทางวิชาการ เป็นต้น	3.10	0.85	ปานกลาง

	\bar{x}	S.D.	ระดับ
2.3 ท่านมีความต้องการในการจัดหาแหล่งเงินทุนร่วมกัน	3.24	0.98	ปานกลาง
3. การวางแผนในเรื่องวิธีการจำหน่าย			
3.1 ท่านมีการร่วมกันวางแผนการจำหน่ายในรูปแบบขายปลีก	3.38	0.96	ปานกลาง
3.2 ท่านมีการร่วมกันวางแผนการจำหน่ายในรูปแบบขายส่ง	3.31	1.02	ปานกลาง
4. การวางแผนในเรื่องการต่อรองราคา			
4.1 ท่านมีการร่วมกันวางแผนในเรื่องของการต่อรองราคา	3.69	1.14	มาก
4.2 ท่านมีความต้องการร่วมกันวางแผนเพื่อขอความช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	3.29	0.83	ปานกลาง
5. ท่านมีความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ (นอกเหนือจากที่ดำเนินการอยู่)	3.12	0.92	ปานกลาง
6.ท่านมีความต้องการรายได้จากวิสาหกิจชุมชนที่มากขึ้น	2.98	1.00	ปานกลาง
7. ท่านมีความต้องการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์	2.71	1.17	ปานกลาง
8. ท่านมีความต้องการความช่วยเหลือแหล่งเงินทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.21	1.09	ปานกลาง
9. ท่านได้รับความช่วยเหลือและให้คำแนะนำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.00	0.86	ปานกลาง
10. ท่านมีความพึงพอใจในวิสาหกิจชุมชนที่ท่านเป็นสมาชิกอยู่	3.57	0.83	มาก
ภาพรวม	3.30	0.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพความเป็นจริงของเกษตรกรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$, S.D = 0.49) โดยประเด็นที่มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุดได้แก่ การร่วมกันวางแผนในเรื่องของการต่อราคา ($\bar{x} = 3.69$, S.D = 1.14) และ มีความพึงพอใจในวิสาหกิจชุมชนที่ท่านเป็นสมาชิกอยู่ ($\bar{x} = 3.57$, S.D = 0.83) ส่วนประเด็นอื่น ๆ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคาดหวังของเกษตรกรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. การวางแผนการผลิต			
1.1 ท่านมีความต้องการการจัดหาพื้นที่	4.67	0.57	มากที่สุด
1.2 ท่านมีความต้องการการจัดหาสมาชิกเพิ่ม	4.17	0.91	มาก
1.3 ท่านมีความต้องการการจัดหาเทคโนโลยีการผลิต	4.69	0.56	มากที่สุด
1.4 ท่านมีความต้องการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์	4.43	1.02	มาก
1.5 ท่านมีความต้องการการขอการสนับสนุนจากภาครัฐ	4.64	0.53	มากที่สุด
2. การจัดหาปัจจัยการผลิต			
2.1 ท่านมีความต้องการในการจัดหาวัตถุดิบในการผลิต	4.52	0.77	มากที่สุด
2.2 ท่านมีความต้องการในการจัดหาแหล่งความรู้เพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้แก่สมาชิก เช่น ศึกษาดูงานนอกสถานที่ เสนอทางวิชาการ เป็นต้น	4.50	0.63	มากที่สุด
2.3 ท่านมีความต้องการในการจัดหาแหล่งเงินทุนร่วมกัน	4.52	0.80	มากที่สุด

	\bar{x}	S.D.	ระดับ
3. การวางแผนในเรื่องวิธีการจำหน่าย			
3.1 ท่านมีการร่วมกันวางแผนการจำหน่ายในรูปแบบขายปลีก	4.33	0.87	มาก
3.2 ท่านมีการร่วมกันวางแผนการจำหน่ายในรูปแบบขายส่ง	4.48	0.77	มาก
4. การวางแผนในเรื่องการต่อรองราคา			
4.1 ท่านมีความต้องการร่วมกันวางแผนในเรื่องของการต่อรองราคา	4.71	0.55	มากที่สุด
4.2 ท่านมีความต้องการร่วมกันวางแผนเพื่อของความช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง	4.55	0.71	มาก
5. ท่านมีความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ(นอกเหนือจากที่ดำเนินการอยู่)	4.50	0.83	มาก
6.ท่านมีความต้องการรายได้จากวิสาหกิจชุมชนที่มากขึ้น	4.40	0.59	มาก
7. ท่านมีความต้องการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์	4.19	0.94	มาก
8. ท่านมีความต้องการความช่วยเหลือแหล่งเงินทุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.33	1.00	มาก
9. ท่านได้รับความช่วยเหลือและให้คำแนะนำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.33	0.90	มาก
10. ท่านมีความพึงพอใจในวิสาหกิจชุมชนที่ท่านเป็นสมาชิกอยู่	4.40	0.73	มาก
ภาพรวม	4.42	0.49	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคาดหวังของเกษตรกรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D = 0.76) โดยประเด็นที่มีระดับความคาดหวังมากที่สุด ได้แก่ มีความต้องการร่วมกันวางแผนในเรื่องของการต่อรองราคา ($\bar{x} = 4.71$, S.D = 0.55) รองลงมาคือ ความต้องการในการจัดหาเทคโนโลยีการผลิต ($\bar{x} = 4.69$, S.D = 0.56) มีความต้องการการจัดหาพื้นที่ ($\bar{x} = 4.67$, S.D = 0.57)

และมีระดับความคาดหวังน้อยสุด ประเด็น การจัดหาสมาชิกเพิ่ม ($\bar{x} = 4.17$, S.D = 0.91) ต้องการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ ($\bar{x} = 4.19$, S.D = 0.94)

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบ ความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

	\bar{x}	S.D.	t	sig
ความคาดหวัง	4.42	0.49	11.185	0.00
สภาพความเป็นจริง	3.30	0.64		

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีระดับความคาดหวัง สูง กว่า สภาพความเป็นจริง

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวัง ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล		\bar{x}	F	Sig.
อายุ	ต่ำกว่า 40 ปี	4.66	2.31	0.113
	40 – 50 ปี	4.28		
	มากกว่า 50 ปี	4.36		
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	4.46	0.28	0.760
	มัธยมศึกษา	4.32		
	ปริญญาตรี	4.39		
อาชีพหลัก	ประมง	4.45	1.14	0.344
	ชาวสวน	4.34		
	ค้าขาย	4.75		
	รับจ้าง	3.99		
รายได้	ต่ำกว่า 8000 บาท	4.54	3.85	0.030*
	8001 – 15000บาท	4.38		
	มากกว่า 15000บาท	3.77		

จากตารางที่ 6 ผลเปรียบเทียบความคาดหวังของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าเกษตรกรที่มี อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพหลักแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง ไม่แตกต่างกันอย่างสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในขณะที่เกษตรกรที่มีรายได้หลักต่างกัน มีผลต่อ ความคาดหวังของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง แตกต่างกันอย่างสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบเชิงซ้อนความคาดหวัง ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง ที่มีรายได้แตกต่างกัน

รายได้	ต่ำกว่า 8000 บาท	8001 – 15000บาท	มากกว่า 15000บาท
ต่ำกว่า 8000 บาท	-	0.156	0.764*
8001 – 15000บาท	-0.156	-	0.607*
มากกว่า 15000บาท	-0.764	-0.607*	-

จากตารางที่ 7 พบว่า เกษตรกรที่มีรายได้หลักต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน จะมีความคาดหวังต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสูงกว่า เกษตรกรที่มีรายได้หลักมากกว่า 15,000 บาทต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพความเป็นจริง ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล		\bar{x}	F	Sig.
อายุ	ต่ำกว่า 40 ปี	3.54	0.74	0.016*
	40 – 50 ปี	2.89	0.67	
	มากกว่า 50 ปี	3.44	0.37	
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	3.33	0.44	0.290
	มัธยมศึกษา	3.53	0.63	
	ปริญญาตรี	3.03	1.04	

ปัจจัยส่วนบุคคล		\bar{x}	F	Sig.
อาชีพหลัก	ประมง	3.72	0.90	0.090
	ชาวสวน	3.30	0.60	
	ค้าขาย	3.15	0.39	
	รับจ้าง	2.46	0.34	
รายได้	ต่ำกว่า 8000 บาท	3.20	0.52	0.194
	8001 – 15000บาท	3.50	0.79	
	มากกว่า 15000บาท	2.90	0.18	

จากตารางที่ 8 ผลเปรียบเทียบสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษา อาชีพหลัก และรายได้ แตกต่างกัน มีสภาพความเป็นจริงต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอ สิเกา จังหวัดตรัง ไม่แตกต่างกันอย่างสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในขณะที่เกษตรกรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอ สิเกา จังหวัดตรัง แตกต่างกันอย่างสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบเชิงซ้อน สภาพความเป็นจริงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ต่ำกว่า 40 ปี	40 – 50 ปี	มากกว่า 50 ปี
ต่ำกว่า 40 ปี	-	0.651*	0.103
40 – 50 ปี	-0.651*	-	-0.548*
มากกว่า 50 ปี	0.103	0.548*	-

จากตารางที่ 9 พบว่า เกษตรกรที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสูงกว่า เกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 40 – 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 10 ปัญหาในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

ประเด็นปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน		
1.1 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน	30	71.42
1.2 ขาดการให้คำปรึกษาที่ดีเมื่อเกิดปัญหา	21	50.00
1.3 ขาดความร่วมมือในการหาปัจจัยการผลิต	11	26.19
1.4 ขาดความเป็นกันเอง	3	7.14
1.5 ขาดแหล่งศึกษาดูงาน	25	59.52
1.6 ขาดการสนับสนุนในด้านแหล่งเงินทุน	11	26.19
ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน		40.07
2. ปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีและภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้รับ		
2.1 ขาดเทคโนโลยีที่เหมาะสม	32	76.19
2.2 ขาดความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้	10	23.81
2.3 ขาดความรู้ในการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาชาวบ้านเข้าด้วยกัน	38	90.48
ปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีและภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้รับ		63.49
3. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อและกิจกรรมต่างๆ		
3.1 ขาดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการทำงาน	4	9.52
3.2 ขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ผลิตด้วยกัน	12	28.57
3.3 การสื่อสารผิดๆ ในกลุ่มวิสาหกิจ	0	0.00
3.4 ขาดการฝึกอบรม	25	59.52
3.5 ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่	22	52.38
3.6 ขาดการเสวนากับผู้รู้	17	40.48
ปัญหาเกี่ยวกับสื่อและกิจกรรมต่างๆ		31.75

ประเด็นปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
4. ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกร		
4.1 อายุมาก	15	35.71
4.2 สุขภาพไม่แข็งแรง	7	16.67
4.3 ไม่มีเวลา	0	0.00
4.4 ไม่มีแรงจูงใจ	10	23.81
ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกร		19.05

จากตารางที่ 10 ปัญหาในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่า

เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรังโดยรวมมี ปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีและภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้รับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.49 รองลงมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน คิดเป็นร้อยละ 40.07 ปัญหาเกี่ยวกับสื่อและกิจกรรมต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 31.75 และ ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 19.05

ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน ประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การไม่ได้ รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน คิดเป็นร้อยละ 71.42 รองลงมาคือ ขาดแหล่งศึกษาดูงาน คิดเป็นร้อยละ 59.52 และ ขาดการให้คำปรึกษาที่ดีเมื่อเกิดปัญหา คิดเป็นร้อยละ 50.00

ปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีและภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้รับ ประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การ ขาดความรู้ในการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาชาวบ้านเข้าด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 90.48 รองลงมา คือ ขาดเทคโนโลยีที่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 76.19

ปัญหาเกี่ยวกับสื่อและกิจกรรมต่างๆ ประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ การขาดการ ฝึกอบรมคิดเป็นร้อยละ 59.52 รองลงมา คือ ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 52.38 และประเด็นที่ไม่พบปัญหาเลย คือ การสื่อสารผิดๆ ในกลุ่มวิสาหกิจ

ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกร ประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุด ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีอายุมาก คิดเป็นร้อยละ 35.71 และประเด็นที่ไม่พบปัญหาเลย คือ การที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่มีเวลาเข้าร่วมกลุ่ม

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรังเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของเกษตรกรต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

1. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง มีระดับความคาดหวัง และ สภาพความเป็นจริงต่อการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน ซึ่งโดยภาพรวมเกษตรกรมีระดับความคาดหวังในระดับมากที่สุด ในขณะที่สภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรมีความต้องการที่จะพัฒนาการผลิตอันเกิดจากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เป็นรูปธรรมอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด สามารถนำวัตถุดิบภายในและภายนอกท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า แต่การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนั้น มีปัจจัยต่าง ๆ มากมาย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดตรัง ปี 2554 ที่ว่าการพัฒนานั้นมีหลายปัจจัย ได้แก่ วัตถุดิบ (ซึ่งอาจมีไม่เพียงพอ ราคาสูง) เทคโนโลยี (ขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยี) แหล่งทุนสนับสนุนมีน้อย การตลาด (ไม่มีผู้มีความรู้ทางการตลาดในกลุ่มวิสาหกิจ) การให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ระดับความคาดหวัง และ สภาพความเป็นจริงต่อการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบความคาดหวังของเกษตรกรต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า รายได้หลักของเกษตรกรต่างกัน มีผลต่อ ความคาดหวังของเกษตรกรต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอเสีเกา จังหวัดตรัง แตกต่างกันอย่างสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเกษตรกรที่มีรายได้หลักน้อยจะมีความคาดหวังต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสูงกว่า เกษตรกรที่มีรายได้หลักมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ษณกร ทับทิมทองสุข (2557) ที่ศึกษาความคาดหวังของลูกจ้างชั่วคราวแขวงการทางภูเก็ต ที่มีต่อค่าตอบแทนและสวัสดิการ พบว่า ลูกจ้างชั่วคราวแขวงการทางภูเก็ตที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ระยะเวลาในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของค่าตอบแทนและสวัสดิการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลูกจ้างชั่วคราวที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของค่าตอบแทนและสวัสดิการแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่มีรายได้หลักน้อย หรือบางรายมีรายได้จากวิสาหกิจชุมชนเพียงอย่างเดียว มีความคาดหวังว่าหากวิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาด้านการผลิต ด้านการตลาด และ การบริหารจัดการเพื่อการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มหรือองค์กรได้ จะสามารถซื้อปัจจัยการผลิตได้ในราคาที่ถูกลงกว่าเดิม สามารถแสวงหาตลาดเพิ่มเติม มีรูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ที่สามารถแข่งขันได้ในตลาด ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและทำให้คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้น

3. ปัญหาในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ่อหิน อำเภอเสีเกา จังหวัดตรัง ประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุด คือการขาดความรู้ในการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาชาวบ้านเข้าด้วยกัน

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ทำให้การดำเนินงาน เรื่อง รูปแบบความทันสมัยของผลิตภัณฑ์ การตลาด การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายค่อนข้างยาก การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักต้องได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีทักษะและพัฒนาทีมงานลงพื้นที่ปฏิบัติงานวิสาหกิจอย่างจริงจัง

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนประสานการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีการพัฒนาผลผลิตและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและปริมาณตรงกับความต้องการของตลาดสามารถเข้าสู่ตลาดสากลได้

พร้อมกับการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งสามารถผลิตสินค้าได้อย่าง
ครบวงจรจนเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มั่นคงและยั่งยืน

บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. 2549. คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตาม

แผนปฏิบัติการกรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี 2549.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2548. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 กรุงเทพมหานคร:

กรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2548 ข. “วิสาหกิจชุมชน”. อุตสาหกรรมสาร. ปีที่ 48 (กรกฎาคม-สิงหาคม). แข่งขันวิสาหกิจชุมชน. อุตสาหกรรมสาร, หน้า 48, 5-8.

เจตชาติ ดวงสงค์. มปป. บทความเรื่องทฤษฎีความคาดหวัง. เชียงใหม่: วิทยาลัยบริหารศาสตร์

เจนณรงค์ เทียนสว่าง. 2549. บทบาทแม่บ้านเกษตรกรในการพัฒนาธุรกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งแสม ตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

น้ำฝน เจนสมบูรณ์. 2549. ความต้องการของเกษตรกรในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษาตำบลแม่ณะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. ปัญหาพิเศษ. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว. 2535. “การอ้างอิงประชากร เมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง,”วารสารการวัดผลการศึกษามศว มหาสารคาม .

ปานทิพย์ เปลี้น โมพี. 2548. บทบาทกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในการพัฒนาขีดความสามารถการผู้บังคับบัญชาระดับล่างในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิกุล ทรัพย์โชค. 2550. การศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม. กรุงเทพฯ: สารนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิสิฐ มหามงคล. 2546. ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้โดยสารต่อการให้บริการของบริษัท
การบินไทย จำกัด (มหาชน). กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เพชรี หาลาก. 2538 . ความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาระดับกลางที่มีบทบาทต่อการปฏิบัติงานของ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

รุ่งสว่าง จงเกษกรณ์. 2550. ความคาดหวังของเกษตรกรในการเข้าเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนใน
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.

วราภรณ์ เอ็งประยูร. 2548. ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานผลิตสินค้า
หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์: กรณีศึกษากลุ่มลูกก๊ากันตะวันแม่บ้านขอนแก่น ตำบลขอนแก่น
อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศรีนิตย์ บุญทอง. 2531. ลักษณะความคาดหวัง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ษณกร ทับทิมทองสุข. 2557. บทความทางวิชาการ สาขาวิชาการจัดการ 57. มหาวิทยาลัย
ทักษิณ วิทยาเขตสงขลา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. กรุงเทพฯ : สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ตรัง. 2554. รายงานข้อมูล
วิสาหกิจชุมชนจังหวัดตรัง ปี 2554. สำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง.

สุริย์ กาญจนวงศ์. 2542. จิตวิทยาสังคม. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

Management and Motivation, Vroom, V.H., Deci, E.L., Penguin 1983 (first published 1970)

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคาดหวังและสภาพความเป็นจริงของเกษตรกรต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ตำบลบ่อหิน อำเภอเสีเกา จังหวัดตรัง

คำแนะนำในการตอบแบบสัมภาษณ์

- โปรดกรณณาทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าคำตอบที่เลือก
- กรณีที่ไม่ระบุคำตอบ กรุณาระบุเหตุผล

ตอนที่ 1 สภาพภูมิหลังบางประการของเกษตรกร

1. กลุ่มวิสาหกิจ

ชุมชน.....

ก่อตั้งเมื่อปี.....เข้าร่วมกลุ่มวิสาหกิจ

เมื่อ.....

สมาชิกกลุ่ม..... คน

รูปแบบวิสาหกิจ(ลักษณะการดำเนินงานวิสาหกิจ)

.....
.....

2. ตำแหน่ง

 ประธานกลุ่ม กรรมการ สมาชิกทั่วไป อื่นๆ.....

3. อายุ.....ปี

4. ระดับการศึกษา

 ไม่ได้ศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ระบุ.....

4. อาชีพหลัก (อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ทำรายได้มากที่สุดหรือทำเป็นประจำ

สม่ำเสมอเพียงอาชีพเดียว) ตอบได้ 1 ข้อ

- งานประจำ ระบุ..... ประมง ระบุ.....
- ทำสวน ระบุ..... ค้าขาย ระบุ.....
- รับจ้าง ระบุ..... อื่นๆ ระบุ.....

5. อาชีพรอง (อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่เกษตรกรทำรองจากการประกอบอาชีพหลัก)
ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- ประมง ระบุ..... ทำสวน ระบุ.....
- ค้าขาย ระบุ..... รับจ้าง ระบุ.....
- กลุ่มวิสาหกิจ ระบุ..... อื่นๆ ระบุ.....

6. รายได้ต่อเดือน

ภาคเกษตรทั้งหมดบาท/เดือน

นอกภาคเกษตรทั้งหมดบาท/เดือน

วิสาหกิจทั้งหมดบาท/เดือน

7. แหล่งกู้ยืมการใช้สินเชื่อของครัวเรือน

- ธ.ก.ส. จำนวน..... บาท
- สหกรณ์การเกษตร จำนวน..... บาท
- แหล่งเงินกู้อื่น ๆ จำนวน..... บาท
- เงินกู้นอกระบบ จำนวน..... บาท

8. จำนวนกิจกรรมกลุ่มที่ท่านเข้าร่วมในแต่ละปี.....กลุ่ม

() เป็นสมาชิกกลุ่ม ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ชื่อกลุ่ม/องค์กร	สถานภาพการเข้าเป็นสมาชิก		เหตุผลที่เป็นสมาชิก
	กรรมการ (ระบุ)	สมาชิกทั่วไป	

ตอนที่ 2 สถานภาพและศักยภาพของชุมชน

1. หากท่านมีปัญหา ท่านปรึกษาใคร

- เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ผู้นำชุมชน ระบุ.....
- หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน พาณิชย์จังหวัด
- สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจเดียวกัน พัฒนาชุมชน
- อื่นๆ ระบุ.....

2. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการประกอบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

- ทุนของตนเอง
- กู้ยืมระบุ.....
- ภาครัฐ ระบุ.....
- อื่นๆ ระบุ.....

3. วิสาหกิจชุมชนของท่านเข้าร่วมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือไม่

- ไม่เข้าร่วม (ข้ามข้อ 4) เข้าร่วม (ตอบข้อ 4)

4. ท่านทราบหรือไม่ว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนมีประโยชน์อย่างไร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต
- () สามารถซื้อปัจจัยการผลิตได้ในราคาที่ถูกลงกว่าเดิม
- () สามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาด
- () สามารถแสวงหาตลาดเพิ่มเติม
- () สามารถต่อรองราคาได้
- () ได้รับการสนับสนุนในด้านเงินทุน เพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการส่งเสริมอาชีพ

ต่อไป

- () ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ
- () สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของธุรกิจ
- () สามารถเชื่อมโยงกลุ่มผลิตในชนบทเข้ากับแหล่งตลาดและธุรกิจสมัยใหม่
- () กลุ่มมีความสามารถในการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ
- () สามารถสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- () อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

1. ท่านประสบปัญหาในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือไม่ ถ้ามีปัญหาท่านจะแก้ไขอย่างไร

ประเด็นปัญหา	ไม่มีปัญหา	มีปัญหา	
		ไม่แก้ไข เพราะ	แก้ไขโดย
1. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน			
1.1 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน			
1.2 ขาดการให้คำปรึกษาที่ดีเมื่อเกิด ปัญหา			
1.3 ขาดความร่วมมือในการหาปัจจัยการผลิต			
1.4 ขาดความเป็นกันเอง			
1.5 ขาดแหล่งศึกษาดูงาน			
1.6 ขาดการสนับสนุนในด้านแหล่งเงินทุน			
2. ปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีและภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้รับ			
2.1 ขาดเทคโนโลยีที่เหมาะสม			
2.2 ขาดความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้			
2.3 ขาดความรู้ในการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีสมัยใหม่และภูมิปัญญาชาวบ้านเข้าด้วยกัน			
3. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อและกิจกรรมต่างๆ			
3.1 ขาดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการทำงาน			
3.2 ขาดการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ผลิตด้วยกัน			
3.3 การสื่อสารผิดๆ ในเครือข่าย			
3.4 ขาดการฝึกอบรม			
3.5 ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่			
3.6 ขาดการเสวนากับผู้รู้			
4. ปัญหาเกี่ยวกับตัวเกษตรกร			

4.1 อายุมาก			
4.2 สุขภาพไม่แข็งแรง			
4.3 ไม่มีเวลา			
4.4 ไม่มีแรงจูงใจ			
4.5 อื่นๆ ระบุ.....			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : จันทรา อู่ยเอ็ง

วัน เดือน ปีเกิด : 4 กุมภาพันธ์ 2522

สถานที่ติดต่อ : สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

E mail : N_juntra@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาสถิติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ , 2543

ปริญญาโทวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสถิติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548

